

Ansvarsregulerende utvalg

Tvistesak 1/2003

Tvistesak mellom Storevik Bank og Lillevik Bank Spørsmål om pliktig innløsning av falsk sjekk etter bekreftet dekning

Storevik Bank ASA (Storevik Bank) har ved brev 26. mars 2003 brakt en tvistesak mellom Storevik Bank og norsk filial av Bank X (Lillevik Bank) inn for Ansvarsregulerende utvalg til behandling og avgjørelse.

Saken gjelder i korthet spørsmålet om Storevik Bank som påtrukne bank er forpliktet til å innfri en falsk sjekk på kr. 8.500,- etter at Storevik Bank bekreftet dekning for sjekken. Sjekken som ble diskontert av Lillevik Bank i januar 2003, var trukket på en konto som ble avsluttet i desember 2001. Storevik Bank krever at Lillevik Bank tilbakefører sjekkbeløpet. Dette bestrides fra Lillevik Banks side.

1. Sakens aktører

Parter:

Storevik Bank: Klager og påtrukne bank

Bank X (Lillevik Bank): Innklaget og diskonterende bank

2. Sakens faktum

Lillevik Bank (Bergen) diskonterte 21. januar 2003 en falsk sjekk pålydende kr 8.500,- trukket på Storevik Bank (konto nr 7401 63 72254). Før sjekken ble diskontert og beløpet utbetalt tok Lillevik Bank telefonisk kontakt med Storevik Bank for å få dekningskontrollert sjekken. Storevik Bank bekreftet at det var dekning for sjekkbeløpet.

To dager senere ble sjekken tilbakevist av Storevik Bank under henvisning til at sjekkontoen 7401 63 72254 ble avsluttet allerede 14. desember 2001. Den 30. januar 2003 blir sjekken igjen tilbakevist av Storevik Bank, denne gangen med begrunnelse om at sjekken er falsk.

3. Dokumenter i saken mv

Fra partene har Ansvarsregulerende utvalg mottatt følgende dokumenter:

- a) Storevik Banks brev 5. august 2003 til utvalget
- b) Lillevik Banks brev 20. mai 2003 til utvalget m/ 2 bilag
- c) Storevik Banks brev 26. mars 2003 til utvalget m/ 3 bilag

4. Partenes anførsler og krav

Storevik Bank krever at *Lillevik Bank* tilbakefører sjekkeløpet. Banken bestrider å være forpliktet til å innfri sjekken i overensstemmelse med unntaksbestemmelsen i sjekke reglene § 7 siste ledd.

Lillevik Bank mener på sin side at *Storevik Bank* er forpliktet til å innfri sjekken selv om den var utstedt av uberettiget person. Banken viser til at *Storevik Bank* bekreftet at det var dekning på kontoen for sjekkeløpet, men at banken i realiteten ikke gjennomførte noen form for dekningskontroll på kontonivå. *Lillevik Bank* mener derfor at unntaksbestemmelsen i § 7 siste ledd ikke kommer til anvendelse på forholdet, subsidiært at *Storevik Bank* opptrådte erstatningsbetingende uaktsomt i forbindelse med dekningsforespørselen fra *Lillevik Bank* .

5. Ansvarsregulerende utvalgs vurderinger

Ansvarsregulerende utvalg konstaterer innledningsvis at *Storevik Bank* ikke har bestridt *Lillevik Banks* anførsel om at *Storevik Bank* før diskonteringen og utbetalingen den 21. januar 2003, telefonisk bekreftet at det var dekning for sjekken med de virkninger som følger av sjekke reglene § 7 femte ledd. Dette innebærer etter utvalget forståelse av ordlyden i § 7 femte ledd at *Storevik Bank* bekreftet at det på diskonterings tidspunktet var dekning på den angjeldende sjekkd disponible konto nr 7401 63 72254, jf formuleringen ”dekning på konto for en sjekk”. *Storevik Bank* var på dette grunnlag forpliktet til å innfri sjekken overfor *Lillevik Bank* .

Storevik Bank tilbakeviste sjekken første gang 23. januar og senere 30. januar i henhold til reglene i § 7 siste ledd som lyder:

”Selv om påtrukne bank har bekreftet dekning, blir påtrukne bank likevel ikke forpliktet til å innfri sjekker utstedt av uberettiget person. Det samme gjelder for forfalskede sjekker så langt forfalskingen rekker.”

Som grunnlag for tilbakevisningen 23. januar påberopte *Storevik Bank* seg at sjekkontoen ble avsluttet 14. desember 2001. Ved tilbakevisningen den 30. januar viste *Storevik Bank* til at sjekken var falsk.

Begge disse tilbakevisningsgrunnene er hver for seg tilstrekkelig forankret i § 7 siste ledd. En person som utsteder en sjekk for belastning av en ikke-eksisterende konto (herunder avsluttet konto), er også uberettiget. Vilåårene for tilbakevisning av sjekken etter § 7 siste ledd var således oppfylt, og *Storevik Bank* var på dette grunnlag ikke forpliktet til å innfri sjekken.

Det avgjørende vurderingstema i denne sammenheng er imidlertid om *Storevik Banks* unnlåtelse av å gjennomføre en faktisk dekningskontroll på kontonivå forut for dekningsbekreftelsen, er av en slik karakter at *Storevik Bank* opptrådte erstatningsbetingende uaktsomt. Sjekke reglene § 7 inneholder riktignok ikke en egen erstatningsbestemmelse som gir diskonterende bank grunnlag for å påberope seg feil i påtrukne bank for å imøtegå en tilbakevisning/tilbakeføringskrav etter § 7 siste ledd, og utvalget vil derfor vurdere erstatningsspørsmålet etter Alminnelig regelverk om ansvarsregulering mellom banker ved betalingsformidling § 2.

Etter utvalgets mening ligger det i ordningen med dekningskontroll og bekreftelse etter sjekkreglene § 7 en klar forutsetning om aktivitetsplikt for både diskonterende bank og påtrukne bank.

For at diskonterende bank skal kunne basere seg på en telefonisk dekningskontroll og dekningsbekreftelse fra påtrukne bank som grunnlag for å honorere en sjekk, må det stilles krav til påtrukne bank om at banken faktisk gjennomfører de kontroller som er nødvendig for å kunne bekrefte at det er dekning på sjekkontoen på diskonteringsstidspunktet. Diskonterende bank har som nevnt etter sjekkreglene § 7 siste ledd risikoen for at det senere viser seg at sjekken er falsk eller forfalsket, men banken må rimeligvis kunne stole på opplysninger fra påtrukne bank om at den oppgitte sjekkd Disponibile kontoen faktisk eksisterer og at det var dekning for sjekken på forespørselstidspunktet.

Dersom påtrukne bank hadde gjennomført den foreskrevne kontrollprosedyre med hensyn til disponibelt beløp på konto ville banken ha oppdaget at kontoen ble avsluttet allerede 14. desember 2001. Dette ville uten tvil ha hindret Lillevik Bank i å honorere sjekken.

Utvalget legger til grunn at reglene strengt tatt ikke er til hinder for at påtrukne bank velger å gi en dekningsbekreftelse uten å ha gjennomført kontroll av sjekkontoen, men da kan ikke banken senere påberope seg feil ved sjekken og/eller sjekkontoen som ville ha blitt oppdaget dersom undersøkelsen hadde blitt gjennomført som forutsatt. Bankene er generelt forpliktet til å gjennomføre ulike kontroller som kan avverge tap hos andre banker eller kunder, jf prinsippene i interbankregelverket § 5 om kontrollplikt. Utvalget vil i denne forbindelse vise til at Storevik Bank i e-post 4. mars 2003 til Lillevik Bank karakteriserte sin egen kontrollutførelse på bl.a. følgende måte: *"Vi innser at vi ikke har gjort en helt god jobb ved bekreftelse av sjekken pålydende NOK 8500 og ved avvísningen av denne"*.

Utvalget har kommet til at Storevik Bank opptrådte erstatningsbetingende uaktsomt ved å unnlate undersøkelse av angjeldende sjekkonto, og at det derfor er grunnlag for å ilegge Storevik Bank erstatningsansvar i saken.

Som det fremgår av ansvarsregelverket § 2 siste ledd kan ansvaret nedsettes eller bortfalle helt dersom skadelidte bank (her diskonterende bank) ved overtredelse av reglene, svikt i egne rutiner eller egen uaktsomhet har bidratt til tapet. Utvalget mener at verken sjekkbeløpet eller andre forhold i saken tilsier at diskonterende bank skulle ha gjennomført en utvidet kontroll i påtrukne bank for å få avklart om sjekken var utstedt av berettiget person, jf sjekkreglene § 7 andre ledd. Det er heller ikke andre holdepunkter i de foreliggende dokumenter som peker i retning av at diskonterende bank har handlet urettmessig eller på annen måte uaktsomt.

6. Uvalgets konklusjon

Ansvarsregulerende utvalg konkluderer med at Lillevik Bank får medhold i sitt erstatningskrav på kr. 8.500,- mot Storevik Bank .

24.09.2003 tah

Utvalget mener at oppgjøret kan gjennomføres ved å motregne erstatningskravet mot Storevik Banks tilbakeføringskrav pålydende samme beløp.

Utvalgets konklusjon er enstemmig.

----oOo----

Følgende medlemmer og varamedlemmer deltok under behandlingen: Randi Harethon, Gunnar Harstad, Åse Hornsletten, Erik Kikut og Knut Kvalheim

Følgende medlemmer erklærte seg innhabile og deltok ikke under behandlingen: X

Oslo, 24. september 2003

Ansvarsregulerende utvalg
Tore A. Hauglie
Sekretær